

**Відокремлений структурний підрозділ
«Лубенський фінансово-економічний фаховий коледж
Полтавського державного аграрного університету»**

«Затверджую»

Заступник директора
з навчальної роботи

 Тетяна КОНКІНА
«01» 12 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Податкова система

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напряму підготовки **07 Управління та адміністрування**

(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**

(шифр і назва спеціальностей)

2025 - 2026 навчальний рік

Освітня програма: освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки фахового молодшого бакалавра

галузі знань: 07 Управління та адміністрування

спеціальності: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Розглянуто та схвалено Педагогічною радою коледжу
Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Мова навчання: українська

Розробники:

Кочерга Тетяна Іванівна, викладач обліково-фінансових дисциплін,
кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», викладач-методист.

Робочу програму схвалено
на засіданні циклової комісії
обліково-фінансових дисциплін
Протокол № 2 від «01» вересня 2025 року

Голова циклової комісії
обліково-фінансових дисциплін

(підпис)

Наталія СЛЄПЦОВА

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Статус дисципліни	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>07 Управління та адміністрування</u> (шифр і назва)	Обов'язковий освітній компонент, що формує спеціальні компетентності	
Модулів – 4	Спеціальність (професійне спрямування): <u>072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u>	Рік підготовки 3-й на базі БСЗО, 2-й рік на базі ПЗСО	
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		1- й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних: I семестр – 4 самостійної роботи студента I семестр – 4	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	34 год.	-
		Практичні, семінарські	
		26 год.	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
		Засоби оцінювання	
екзамен	-		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить для денної форми навчання – 60:60

2. Мета, завдання дисципліни та результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Податкова система» - формування системи основ податкової системи та здійснення податкової політики України; загальної теорії оподаткування; термінології оподаткування; класифікації податків, а також основні принципи побудови систем оподаткування; види прямих і непрямих податків, ресурсних платежів, місцевих податків і зборів.

Завдання навчальної дисципліни «Податкова система» - засвоєння теоретичних та організаційних основ податкової системи та податкової політики, методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами, альтернативних систем оподаткування, діяльності державної податкової служби.

Предметом навчальної дисципліни «Податкова система» є: діюча система оподаткування в Україні, особливості податкової політики держави та суб'єктів господарювання; податки, збори, інші обов'язкові платежі з юридичних і фізичних осіб та особливості їх сплати до бюджетів згідно законодавства України.

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Податкова система» є засвоєння знань із базових, вибірково-обов'язкових предметів загальноосвітньої підготовки, профільних предметів, нормативних, вибіркових дисциплін та спеціальних курсів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти **повинні:**

знати:

- історичні передумови виникнення податків та концепції оподаткування;
- сутність податків та зборів, податкової системи та податкової політики;
- терміни, що вживаються при оподаткуванні;
- види податків та зборів, які діють в Україні;
- законодавче забезпечення оподаткування;
- механізм нарахування та сплати податків і зборів;
- форми податкової звітності та порядок їх складання;
- порядок нарахування та сплати податків, зборів та обов'язкових платежів до бюджету та державних цільових фондів, що здійснюються, як фізичними, так і юридичними особами;

уміти:

- використовувати нормативно-законодавчі документи;
- визначати базу оподаткування, розмір податків та строки їх сплати до бюджетів усіх рівнів;
- складати форми податкової звітності;

- оцінювати специфіку адміністрування загальнодержавних та місцевих податків і зборів; обирати легальні способи мінімізації податкових платежів;
- виконувати розрахунки, пов'язані з визначенням і нарахуванням податків;
- аналізувати зміни податкового законодавства та визначати їх вплив на результати діяльності суб'єктів підприємницької діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Податкова система» є обов'язковим компонентом підготовки фахових молодших бакалаврів. Вона формує базу знань та взаємопов'язана з такими дисциплінами, як «Бухгалтерський облік», «Вступ до спеціальності», «Бюджетна та казначейська системи». Знання набуті при вивченні дисципліни застосовуються під час навчальної практики з податкової системи, проходження виробничої практики та атестації здобувачів фахової передвищої освіти.

Перелік і сутність сформованих компетентностей і результатів навчання:

Назва компетентностей/ результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результат
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи й страхування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів фінансової науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
Спеціальні компетентності (СК)	СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства. СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
Результати навчання (РН)	РН 03. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами. РН 05. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень. РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань. РН 08. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності. РН 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності. РН 15. Виявляти навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань

3. Критерії оцінювання рівня знань здобувачів освіти

Оцінка за 4 – бальною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
<p>5 (відмінно)</p>	<p>Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді. Дотримується вимог податкового законодавства щодо розрахунку і сплати податків, зборів, обов'язкових платежів, їх обліку та формування податкової звітності суб'єктів господарювання. Дотримується вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.</p>
<p>4 (добре)</p>	<p>Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Вміє формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність. Вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; добирати аргументи для підтвердження думок. Застосовує набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.</p>
<p>3 (задовільно)</p>	<p>Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.</p>
<p>2 (незадовільно)</p>	<p>Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.</p>

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Засади організації податкової системи України

Історія виникнення податків.

Сутність податкової політики. Зміст та цілі податкової політики. Мета та завдання податкової політики. Основні принципи організації податкової політики.

Податкова система та принципи її побудови.

Сутність податків. Функції податків. Елементи податку. Види податкових ставок. Класифікація податків, її ознаки.

Тема 2. Адміністрування податків, зборів, платежів

Контролюючі органи та органи стягнення. Функції, права, обов'язки і відповідальність посадових осіб контролюючих органів. Права і обов'язки платників податків.

Способи здійснення податкового контролю. Облік платників податків. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів. Податкові перевірки, їх види та порядок проведення.

Основні види порушень податкового законодавства та відповідальність платників.

Тема 3. Податок на додану вартість

Сутність податку на додану вартість. Платники податку та порядок їх реєстрації. Об'єкт оподаткування і база оподаткування. Операції, що включаються в об'єкт оподаткування. Ставки ПДВ. Пільги щодо оподаткування податком на додану вартість. Порядок визначення податкового зобов'язання і податкового кредиту. Порядок визначення суми ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Податкова накладна. Електронне адміністрування ПДВ.

Звітні податкові періоди та строки сплати податку.

Практичні заняття

Обчислення суми ПДВ, що підлягає сплаті або бюджетному відшкодуванню з Державного бюджету. Складання податкової звітності з ПДВ.

Тема 4. Акцизний податок

Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Платники акцизного податку, об'єкт і база оподаткування. Перелік підакцизних товарів, ставки податку. Пільги з акцизного податку. Дата виникнення податкових зобов'язань.

Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на території України, а також реалізованих суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозять на митну територію України. Особливості оподаткування алкогольних напоїв і

тютюнових виробів.

Порядок і строки сплати податку. Складання та подання декларації з акцизного податку. Контроль за сплатою акцизного податку.

Практичне заняття

Обчислення акцизного податку на різні види підакцизних товарів. Складання декларації з акцизного податку.

Тема 5. Мито

Мито як джерело доходів бюджету. Митна політика. Митні платежі. Види мита. Особливі види мита.

Платники, об'єкт оподаткування та ставки мита. Митна вартість і методи її визначення.

Звільнення від оподаткування митом. Справляння мита та порядок його перерахування в бюджет.

Митні режими та їх види.

Тема 6. Податок на прибуток підприємств

Економічна суть податку на прибуток підприємств та його роль у формуванні доходів бюджету України. Платники, об'єкт і база оподаткування.

Порядок визначення прибутку, що підлягає оподаткуванню. Різниці, які виникають під час нарахування амортизації необоротних активів. Різниці, що виникають під час формування резервів (забезпечень). Різниці, які виникають під час здійснення фінансових операцій.

Ставки податку. Звільнення від оподаткування. Порядок обчислення та строки сплати. Податкова звітність з податку на прибуток підприємств: порядок заповнення.

Особливості оподаткування окремих видів діяльності та операцій.

Практичні заняття

Обчислення прибутку, що підлягає оподаткуванню. Нарухування податку на прибуток підприємств. Складання податкової декларації з податку на прибуток підприємств.

Тема 7. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Закон України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування” зі змінами і доповненнями.

Величина ЄСВ. Максимальна сума ЄСВ. Платники та база нарахування. Звільнення від сплати єдиного внеску. Розрахунок сум єдиного внеску та терміни сплати. Строки та порядок подання обов'язкової звітності.

Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб

Суть і призначення податку на доходи фізичних осіб. Платники податку, об'єкт і база оподаткування. Доходи, які не включають до місячного оподаткованого доходу. Податкова знижка.

Особливості оподаткування доходів фізичних осіб, одержаних у вигляді заробітної плати. Податкова соціальна пільга, її розміри та умови надання.

Ставки податку, порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету.

Особливості оподаткування доходів фізичних осіб, одержаних з інших джерел.

Військовий збір.

Порядок оформлення, строки та способи подання декларації про майновий стан і доходи (податкові декларації).

Практичне заняття

Обчислення податку на доходи фізичних осіб, одержаних у вигляді заробітної плати та з інших джерел. Складання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації).

Тема 9. Рентна плата

Склад рентної плати.

Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин.

Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.

Рентна плата за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України.

Рентна плата за спеціальне використання води.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів.

Подання декларації і строки сплати рентної плати. Відповідальність платників рентної плати та контроль за її справлянням.

Практичне заняття

Обчислення рентної плати за видами використання ресурсів України. Складання декларації з рентної плати.

Тема 10. Спеціальні податкові режими

Поняття спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності.

Порядок визначення доходів та їх склад для платників податку першої-третьої груп. Об'єкт і база оподаткування для платників податку четвертої групи.

Ставки єдиного податку. Податковий (звітний) період. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку.

Ведення обліку і складання звітності суб'єктами спрощеної системи

оподаткування. Особливості нарахування, сплати та подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку.

Практичні заняття

Обчислення єдиного податку для платників податку першої третьої груп.

Обчислення єдиного податку для платників податку четвертої групи. Складання податкової звітності.

Тема 11. Податок на майно

Склад податку на майно.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки: платники, об'єкт і база оподаткування. Станки, порядок обчислення та строки сплати податку.

Транспортний податок. Особливості сплати фізичними та юридичними особами - власниками легкових автомобілів.

Туристичний збір. Збір за місця для паркування транспортних засобів.

Плата за землю: платники, об'єкт і база оподаткування. Ставки плати за землю. Пільги щодо сплати земельного податку для фізичних та юридичних осіб. Порядок обчислення та строки сплати. Орендна плата.

Практичні заняття

Обчислення майнових податків. Складання відповідних форм податкової звітності.

Тема 12. Інші податки та збори

Екологічний податок. Платники, об'єкт і база оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення, строки подання звітності та сплати екологічного податку.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	сем.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Організація податкової системи України. Податок на додану вартість						
Тема 1. Засади організації податкової системи України	6	2				4
Тема 2. Адміністрування податків, зборів, платежів	6	2				4
Тема 3. Податок на додану вартість	14	4	4			6
Разом за модулем 1	26	8	4			14
Модуль 2 . Непрямі податки. Податок на прибуток.						
Тема 4. Акцизний податок	10	2	4			4
Тема 5. Мито	6	2				4
Тема 6. Податок на прибуток підприємств	14	4	4			6
Разом за модулем 2	30	8	8			14
Модуль 3. Податок на доходи фізичних осіб						
Тема 7. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	8	2	-			6
Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб	18	6	6			6
Разом за модулем 3	26	8	6			12
Модуль 4. Інші податки та збори						
Тема 9. Рентна плата	14	4	4			6
Тема 10. Спеціальні податкові режими	8	2	2			4
Тема 11. Податок на майно	8	2	2			4
Тема 12. Інші податки та збори	8	2	-			6
Разом за модулем 4	38	10	8			20
Усього годин	120	34	26			60

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Засади організації податкової системи України	-
2	Адміністрування податків, зборів, платежів	-
3	Податок на додану вартість	4
4	Акцизний податок	4
5	Податок на прибуток	4
6	Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	-
7	Податок на доходи фізичних осіб	6
8	Рентна плата	4
9	Спеціальні податкові режими	2
10	Податок на майно	2
11	Інші податки та збори	-
	Разом	26

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Засади організації податкової системи України	4
2	Адміністрування податків, зборів, платежів	4
3	Податок на додану вартість	6
4	Акцизний податок	4
5	Мито	4
6	Податок на прибуток	6
7	Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	6
8	Податок на доходи фізичних осіб	6
9	Рентна плата	6
10	Спеціальні податкові режими	4
11	Податок на майно	4
12	Інші податки та збори	6
	Разом	60*
	*З них: підготовка до екзамену	30

8. Методи навчання

- Лекція
- Бесіда
- Проблемний виклад
- Ілюстрація
- Демонстрація
- Вправи
- Імітаційно-ігрові
- Ділові ігри
- Самостійна робота
- Інтерактивні методи

9. Методи контролю

- Усне опитування
- Письмове опитування
- Вибіркове опитування перед початком заняття
- Різномірні тестові завдання
- Письмова контрольна робота
- Індивідуальна співбесіда
- Інтерактивні методи
- Модульний контроль

10. Методичне забезпечення

- Підручники з податкової системи
- Податковий кодекс України
- Унаочнення (декларації)
- Відеоролики
- Презентації
- Роздатковий матеріал

11. Рекомендована література

Базова

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. №2464-VI. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

12. Допоміжна

1. Томнюк Т.Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
2. Сіренко Н. М., Полторак А. С., Боднар О. А. Податкова система: курс лекцій. Миколаїв, 2021. 153.
3. Остапенко Т. М., Кубецька О. М., Кононова І. В., Протопопова Н. А. Оподаткування суб'єктів підприємництва: навчальний посібник (у схемах). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 148 с.
4. Остапенко Т. М., Кубецька О. М., Кононова І. В., Фісуненко Н. О. та ін. Оподаткування суб'єктів підприємництва: навчальний посібник (у схемах)/ 2-е вид., перероб. та доп.. Дніпро: ДДУВС, 2023. 196 с.
5. Гречко А.В. Податкова система: конспект лекцій. КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 119 с.
6. Матвійчук Н. М. Податкова система: конспект лекцій (електронне видання). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 130 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної ради України URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Сучасний бухгалтерський портал URL: <https://ibuhgalter.net/>
3. Журнал «Податки & бухоблік» URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/>
4. ДПС URL: <https://tax.gov.ua/>
5. Електронний журнал «Експертус Головбух» URL: <https://gb.expertus.com.ua/consultations/143185>
6. Електронний кабінет Державної податкової служби URL: <https://cabinet.tax.gov.ua/>

**Відокремлений структурний підрозділ
«Лубенський фінансово-економічний фаховий коледж
Полтавського державного аграрного університету»**

«Затверджую»

Заступник директора
з навчальної роботи

 Тетяна КОНКІНА
«01» «09» 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Податкова система

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напряму підготовки **07 Управління та адміністрування**

(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**

(шифр і назва спеціальностей)

2025 - 2026 навчальний рік

Освітня програма: освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки фахового молодшого бакалавра

галузі знань: 07 Управління та адміністрування

спеціальності: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Розглянуто та схвалено Педагогічною радою коледжу
Протокол № 9 від 21 червня 2024 р.

Мова навчання: українська

Розробники:

Кочерга Тетяна Іванівна, викладач обліково-фінансових дисциплін,
кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», викладач-методист.

Робочу програму схвалено
на засіданні циклової комісії
обліково-фінансових дисциплін
Протокол № 2 від «01» вересня 2025 року

Голова циклової комісії
обліково-фінансових дисциплін

(підпис)

Наталія СЛЄПЦОВА
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Статус дисципліни	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>07 Управління та адміністрування</u> (шифр і назва)	Обов'язковий освітній компонент, що формує спеціальні компетентності	
Модулів – 4	Спеціальність (професійне спрямування): <u>072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u>	Рік підготовки 3-й на базі БСЗО, 2-й рік на базі ПЗСО	
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		1- й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних: I семестр – 4 самостійної роботи студента I семестр – 4	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	34 год.	-
		Практичні, семінарські	
		26 год.	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
		Засоби оцінювання	
екзамен	-		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить для денної форми навчання – 60:60

2. Мета, завдання дисципліни та результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Податкова система» - формування системи основ податкової системи та здійснення податкової політики України; загальної теорії оподаткування; термінології оподаткування; класифікації податків, а також основні принципи побудови систем оподаткування; види прямих і непрямих податків, ресурсних платежів, місцевих податків і зборів.

Завдання навчальної дисципліни «Податкова система» - засвоєння теоретичних та організаційних основ податкової системи та податкової політики, методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами, альтернативних систем оподаткування, діяльності державної податкової служби.

Предметом навчальної дисципліни «Податкова система» є: діюча система оподаткування в Україні, особливості податкової політики держави та суб'єктів господарювання; податки, збори, інші обов'язкові платежі з юридичних і фізичних осіб та особливості їх сплати до бюджетів згідно законодавства України.

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Податкова система» є засвоєння знань із базових, вибірково-обов'язкових предметів загальноосвітньої підготовки, профільних предметів, нормативних, вибіркових дисциплін та спеціальних курсів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти **повинні:**

знати:

- історичні передумови виникнення податків та концепції оподаткування;
- сутність податків та зборів, податкової системи та податкової політики;
- терміни, що вживаються при оподаткуванні;
- види податків та зборів, які діють в Україні;
- законодавче забезпечення оподаткування;
- механізм нарахування та сплати податків і зборів;
- форми податкової звітності та порядок їх складання;
- порядок нарахування та сплати податків, зборів та обов'язкових платежів до бюджету та державних цільових фондів, що здійснюються, як фізичними, так і юридичними особами;

уміти:

- використовувати нормативно-законодавчі документи;
- визначати базу оподаткування, розмір податків та строки їх сплати до бюджетів усіх рівнів;
- складати форми податкової звітності;

- оцінювати специфіку адміністрування загальнодержавних та місцевих податків і зборів; обирати легальні способи мінімізації податкових платежів;
- виконувати розрахунки, пов'язані з визначенням і нарахуванням податків;
- аналізувати зміни податкового законодавства та визначати їх вплив на результати діяльності суб'єктів підприємницької діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Податкова система» є обов'язковим компонентом підготовки фахових молодших бакалаврів. Вона формує базу знань та взаємопов'язана з такими дисциплінами, як «Бухгалтерський облік», «Вступ до спеціальності», «Бюджетна та казначейська системи». Знання набуті при вивченні дисципліни застосовуються під час навчальної практики з податкової системи, проходження виробничої практики та атестації здобувачів фахової передвищої освіти.

Перелік і сутність сформованих компетентностей і результатів навчання:

Назва компетентностей/ результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результат
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>
Спеціальні компетентності (СК)	<p>СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.</p> <p>СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p>
Результати навчання (РН)	<p>РН 3. Знати економічні категорії, закони, причиннонаслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.</p> <p>РН 5. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.</p> <p>РН 6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.</p> <p>РН 8. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.</p> <p>РН 9. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.</p> <p>РН 15. Демонструвати навички самостійної роботи та роботи в команді, гнучкого мислення, відкритості до нових знань</p>

3. Критерії оцінювання рівня знань здобувачів освіти

Оцінка за 4 – бальною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
5 (відмінно)	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді. Дотримується вимог податкового законодавства щодо розрахунку і сплати податків, зборів, обов'язкових платежів, їх обліку та формування податкової звітності суб'єктів господарювання. Дотримується вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.
4 (добре)	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Вміє формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність. Вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; добирати аргументи для підтвердження думок. Застосовує набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.
3 (задовільно)	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
2 (незадовільно)	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Засади організації податкової системи України

Історія виникнення податків.

Сутність податкової політики. Зміст та цілі податкової політики. Мета та завдання податкової політики. Основні принципи організації податкової політики.

Податкова система та принципи її побудови.

Сутність податків. Функції податків. Елементи податку. Види податкових ставок. Класифікація податків, її ознаки.

Тема 2. Адміністрування податків, зборів, платежів

Контролюючі органи та органи стягнення. Функції, права, обов'язки і відповідальність посадових осіб контролюючих органів. Права і обов'язки платників податків.

Способи здійснення податкового контролю. Облік платників податків. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів. Податкові перевірки, їх види та порядок проведення.

Основні види порушень податкового законодавства та відповідальність платників.

Тема 3. Податок на додану вартість

Сутність податку на додану вартість. Платники податку та порядок їх реєстрації. Об'єкт оподаткування і база оподаткування. Операції, що включаються в об'єкт оподаткування. Ставки ПДВ. Пільги щодо оподаткування податком на додану вартість. Порядок визначення податкового зобов'язання і податкового кредиту. Порядок визначення суми ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Податкова накладна. Електронне адміністрування ПДВ.

Звітні податкові періоди та строки сплати податку.

Практичні заняття

Обчислення суми ПДВ, що підлягає сплаті або бюджетному відшкодуванню з Державного бюджету. Складання податкової звітності з ПДВ.

Тема 4. Акцизний податок

Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Платники акцизного податку, об'єкт і база оподаткування. Перелік підакцизних товарів, ставки податку. Пільги з акцизного податку. Дата виникнення податкових зобов'язань.

Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на території України, а також реалізованих суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозять на митну територію України. Особливості оподаткування алкогольних напоїв і

тютюнових виробів.

Порядок і строки сплати податку. Складання та подання декларації з акцизного податку. Контроль за сплатою акцизного податку.

Практичне заняття

Обчислення акцизного податку на різні види підакцизних товарів. Складання декларації з акцизного податку.

Тема 5. Мито

Мито як джерело доходів бюджету. Митна політика. Митні платежі. Види мита. Особливі види мита.

Платники, об'єкт оподаткування та ставки мита. Митна вартість і методи її визначення.

Звільнення від оподаткування митом. Справляння мита та порядок його перерахування в бюджет.

Митні режими та їх види.

Тема 6. Податок на прибуток підприємств

Економічна суть податку на прибуток підприємств та його роль у формуванні доходів бюджету України. Платники, об'єкт і база оподаткування.

Порядок визначення прибутку, що підлягає оподаткуванню. Різниці, які виникають під час нарахування амортизації необоротних активів. Різниці, що виникають під час формування резервів (забезпечень). Різниці, які виникають під час здійснення фінансових операцій.

Ставки податку. Звільнення від оподаткування. Порядок обчислення та строки сплати. Податкова звітність з податку на прибуток підприємств: порядок заповнення.

Особливості оподаткування окремих видів діяльності та операцій.

Практичні заняття

Обчислення прибутку, що підлягає оподаткуванню. Нарухування податку на прибуток підприємств. Складання податкової декларації з податку на прибуток підприємств.

Тема 7. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Закон України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування” зі змінами і доповненнями.

Величина ЄСВ. Максимальна сума ЄСВ. Платники та база нарахування. Звільнення від сплати єдиного внеску. Розрахунок сум єдиного внеску та терміни сплати. Строки та порядок подання обов'язкової звітності.

Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб

Суть і призначення податку на доходи фізичних осіб. Платники податку, об'єкт і база оподаткування. Доходи, які не включають до місячного оподаткованого доходу. Податкова знижка.

Особливості оподаткування доходів фізичних осіб, одержаних у вигляді заробітної плати. Податкова соціальна пільга, її розміри та умови надання.

Ставки податку, порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету.

Особливості оподаткування доходів фізичних осіб, одержаних з інших джерел.

Військовий збір.

Порядок оформлення, строки та способи подання декларації про майновий стан і доходи (податкові декларації).

Практичне заняття

Обчислення податку на доходи фізичних осіб, одержаних у вигляді заробітної плати та з інших джерел. Складання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації).

Тема 9. Рентна плата

Склад рентної плати.

Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин.

Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.

Рентна плата за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України.

Рентна плата за спеціальне використання води.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів.

Подання декларації і строки сплати рентної плати. Відповідальність платників рентної плати та контроль за її справлянням.

Практичне заняття

Обчислення рентної плати за видами використання ресурсів України. Складання декларації з рентної плати.

Тема 10. Спеціальні податкові режими

Поняття спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності.

Порядок визначення доходів та їх склад для платників податку першої-третьої груп. Об'єкт і база оподаткування для платників податку четвертої групи.

Ставки єдиного податку. Податковий (звітний) період. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку.

Ведення обліку і складання звітності суб'єктами спрощеної системи

оподаткування. Особливості нарахування, сплати та подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку.

Практичні заняття

Обчислення єдиного податку для платників податку першої третьої груп.

Обчислення єдиного податку для платників податку четвертої групи. Складання податкової звітності.

Тема 11. Податок на майно

Склад податку на майно.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки: платники, об'єкт і база оподаткування. Станки, порядок обчислення та строки сплати податку.

Транспортний податок. Особливості сплати фізичними та юридичними особами - власниками легкових автомобілів.

Туристичний збір. Збір за місця для паркування транспортних засобів.

Плата за землю: платники, об'єкт і база оподаткування. Ставки плати за землю. Пільги щодо сплати земельного податку для фізичних та юридичних осіб. Порядок обчислення та строки сплати. Орендна плата.

Практичні заняття

Обчислення майнових податків. Складання відповідних форм податкової звітності.

Тема 12. Інші податки та збори

Екологічний податок. Платники, об'єкт і база оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення, строки подання звітності та сплати екологічного податку.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	сем.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Організація податкової системи України. Податок на додану вартість						
Тема 1. Засади організації податкової системи України	6	2				4
Тема 2. Адміністрування податків, зборів, платежів	6	2				4
Тема 3. Податок на додану вартість	14	4	4			6
Разом за модулем 1	26	8	4			14
Модуль 2 . Непрямі податки. Податок на прибуток.						
Тема 4. Акцизний податок	10	2	4			4
Тема 5. Мито	6	2				4
Тема 6. Податок на прибуток підприємств	14	4	4			6
Разом за модулем 2	30	8	8			14
Модуль 3. Податок на доходи фізичних осіб						
Тема 7. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	8	2	-			6
Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб	18	6	6			6
Разом за модулем 3	26	8	6			12
Модуль 4. Інші податки та збори						
Тема 9. Рентна плата	14	4	4			6
Тема 10. Спеціальні податкові режими	8	2	2			4
Тема 11. Податок на майно	8	2	2			4
Тема 12. Інші податки та збори	8	2	-			6
Разом за модулем 4	38	10	8			20
Усього годин	120	34	26			60

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Засади організації податкової системи України	-
2	Адміністрування податків, зборів, платежів	-
3	Податок на додану вартість	4
4	Акцизний податок	4
5	Податок на прибуток	4
6	Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	-
7	Податок на доходи фізичних осіб	6
8	Рентна плата	4
9	Спеціальні податкові режими	2
10	Податок на майно	2
11	Інші податки та збори	-
	Разом	26

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Засади організації податкової системи України	4
2	Адміністрування податків, зборів, платежів	4
3	Податок на додану вартість	6
4	Акцизний податок	4
5	Мито	4
6	Податок на прибуток	6
7	Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	6
8	Податок на доходи фізичних осіб	6
9	Рентна плата	6
10	Спеціальні податкові режими	4
11	Податок на майно	4
12	Інші податки та збори	6
	Разом	60*
	*З них: підготовка до екзамену	30

8. Методи навчання

- Лекція
- Бесіда
- Проблемний виклад
- Ілюстрація
- Демонстрація
- Вправи
- Імітаційно-ігрові
- Ділові ігри
- Самостійна робота
- Інтерактивні методи

9. Методи контролю

- Усне опитування
- Письмове опитування
- Вибіркове опитування перед початком заняття
- Різномірні тестові завдання
- Письмова контрольна робота
- Індивідуальна співбесіда
- Інтерактивні методи
- Модульний контроль

10. Методичне забезпечення

- Підручники з податкової системи
- Податковий кодекс України
- Унаочнення (декларації)
- Відеоролики
- Презентації
- Роздатковий матеріал

11. Рекомендована література

Базова

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. №2464-VI. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

12. Допоміжна

1. Томнюк Т.Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
2. Сіренко Н. М., Полторак А. С., Боднар О. А. Податкова система: курс лекцій. Миколаїв, 2021. 153.
3. Остапенко Т. М., Кубецька О. М., Кононова І. В., Протопопова Н. А. Оподаткування суб'єктів підприємництва: навчальний посібник (у схемах). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 148 с.
4. Остапенко Т. М., Кубецька О. М., Кононова І. В., Фісуненко Н. О. та ін. Оподаткування суб'єктів підприємництва: навчальний посібник (у схемах)/ 2-е вид., перероб. та доп.. Дніпро: ДДУВС, 2023. 196 с.
5. Гречко А.В. Податкова система: конспект лекцій. КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 119 с.
6. Матвійчук Н. М. Податкова система: конспект лекцій (електронне видання). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 130 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної ради України URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Сучасний бухгалтерський портал URL: <https://ibuhgalter.net/>
3. Журнал «Податки & бухоблік» URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/>
4. ДПС URL: <https://tax.gov.ua/>
5. Електронний журнал «Експертус Головбух» URL: <https://gb.expertus.com.ua/consultations/143185>
6. Електронний кабінет Державної податкової служби URL: <https://cabinet.tax.gov.ua/>